

Cúntóir do chara: pleanáil agus déanamh

Súil thapa ar an gceacht

Tosaigh trí chúntóir cineálta don seomra ranga a chur i láthair: cara a roghnú, fadhb bheag amháin ag an deasc, pleanáil agus déanamh. Roinneann na péirí smaointe (criáin ag rolladh, leabhair ag dúnadh de phlab), ansin smaoiníonn tú os ard ar pháipéar (an fhadhb, sceitse, ábhair) sula dtagann na hábhair athúsáide amach. Tarraingíonn gach páiste an cúntóir ar leathanach na Dialainne Imscrúdaithe agus ainmníonn sé dhá ábhar. Ansin tógann na péirí an chéad mhúnla as ábhair athúsáide ó thráidirí réamhlíonta, ag deisiú aon chuid a bhíonn ag luascadh de réir mar a théann siad ar aghaidh. Críochnaigh trí lipéid a chur ar na múnlaí agus iad a stóráil, mar aon leis na dialanna, don cheacht comhroinnte.

Cuspóirí foghlama

- Fadhb bheag a roghnú a bhféadfaí cabhrú le cara léi, agus sceitse de phlean a dhéanamh
- An chéad mhúnla a dhéanamh as ábhair athúsáide, á dheisiú de réir mar a théann siad ar aghaidh

Roimh an gclog – ullmhúchán

An lá roimh ré: sórtáil na hábhair athúsáide i dtráidire comhroinnte amháin do gach bord (boscaí bonn, feadáin ghearra, stiallacha cárta, maidí líreacáin, téip, gliú). Socraigh stáisiún gearrtha don mhúinteoir agus tráidire tionscadail nó seilf le lipéad le haghaidh stórála. Bíodh leathanaigh na Dialainne Imscrúdaithe agus lipéid ainm réidh. Coinnigh siar na hábhair athúsáide go dtí go mbeidh na pleananna tarraingthe.

Ábhair

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
Leathanach sa Dialann Imscrúdaithe	1	dalta	leagan inphriontáilte a chuirtear ar fáil	leathán bán A4 le ceannteidil a léann an múinteoir os ard: cé dó é, an fhadhb, mo phictiúr, ábhair
boscaí cairtchláir agus fuílleach cárta (boscaí gránaigh glana, boscaí beaga seachadta; tráidire comhroinnte an bhoird do na péirí ag an mbord sin)	3	grúpa	tugtha ón mbaile	brící de nuachtán fillte, greamaithe le téip i gcruth bloc
feadáin pháipéir (feadáin ó pháipéar cistine nó ó pháipéar beartán, gearrtha ina bpíosaí gearra; tráidire comhroinnte an bhoird do na péirí ag an mbord sin)	4	grúpa	tugtha ón mbaile	seanleatháin pháipéir rollta agus greamaithe le téip ina bhfeadáin
giotaí páipéir agus cárta (tráidire comhroinnte an bhoird do na péirí ag an mbord sin)	1	grúpa	seomra ranga	bileoga oibre úsáidte gearrtha ina bpíosaí móra
maidí líreacáin (tráidire comhroinnte an bhoird do na péirí ag an mbord sin)	10	grúpa	trealamh na scoile	stiallacha cárta righin
téip chumhdaigh (tráidire comhroinnte an bhoird do na péirí ag an mbord sin)	1	grúpa	seomra ranga	téip ghreamaitheach nó maidí gliú (ní bhíonn na ceangail chomh láidir)
maidí gliú (tráidire comhroinnte an bhoird do na péirí ag an mbord sin)	2	grúpa	seomra ranga	téip chumhdaigh amháin
siosúir le barr cruinn	1	péire	seomra ranga	gearrann an múinteoir roimh ré, ag stáisiún gearrtha amháin, na hoscailtí agus na sliotáin a iarrann na daltaí
lipéid ainm nó nótaí greamaitheacha do na múnlaí críochnaithe	1	péire	seomra ranga	clibeanna ainm as téip chumhdaigh

Mír	Líon	Do gach	Foinse	Ionadach saor
tráidire tionscadail nó spás ar sheilf chun na múnlaí a stóráil go dtí an chéad chuid eile den tionscadal seo	1	rang	seomra ranga	clúdach mór bosca cairtchláir mar thráidire stórála

Pointe sábháilteachta

Siosúir le barr cruinn amháin ag na boird; déanann duine fásta, ag stáisiún amháin, aon ghearradh a dteastaíonn uirlis ghéar uaidh nó gearradh trí ábhar tiubh. Bí ar d'aire faoi na súile nuair a bhriseann téip de phreab; coinneigh na pasáistí saor ó bhoscaí agus ó ghiotaí.

Céimeanna teagaisc

- **Ag Tosú:** Cuir an rang ina suí agus na hábhair athúsáide fós pacáilte. Luaigh an dúshlán i bhfocail shimplí: Roghnaígh cara. Aimsigh fadhb bheag amháin. Pleanáiligh agus déanaigh cúntóir. Léirigh conas an tús abairte “cara a...” a úsáid le go bhfanfaidh na smaointe cineálta; ná ceadaigh céadainm ach amháin má tá an páiste sin sásta go n-ainmneofaí é.
- **Samhlaigh: cara agus fadhb:** Bog na deasca beagán ionas gur féidir labhairt aghaidh ar aghaidh. Déan smaoinigh-péireáil-roinn: 30 soicind ag smaoineamh go ciúin, nóiméad amháin ag caint le páirtí, ansin ceithre nó cúig smaoineamh ar an gclár. Má fhásann na smaointe ina réitigh don scoil ar fad, treoraigh ar ais iad chuig rud is féidir le péire amháin a thógáil as cairtchlár agus téip inniu.
- **An rud a dhéanann déantóirí ar dtús:** Ná cuir an iomarca ar an gclár: Fadhb, Plean, Múnla. Coinnigh leathán bán i do lámh agus smaoinigh os ard ar feadh thart ar nóiméad faoi smaoineamh amháin (mar shampla, leabhar a dhúnann de phlab → taca as cárta fillte, cárta righin agus téip, rath = fanann an leabhar oscailte ar feadh cúpla soicind). Ná tóg an múnla iomlán; cuir na péirí ag obair ar a leathanach féin ina ndialann.
- **Pleanáil ar leathanach do dhialainne:** Taispeáin bosca amháin, feadán amháin, stiall chárta amháin, maide líreacáin amháin agus téip ionas go mbeidh na roghanna fíor. Roghnaíonn na péirí cara amháin agus fadhb amháin; ach líonann gach páiste a dhialann féin fós (cé dó, an fhadhb, an pictiúr, ábhair). Siúil timpeall ag fiafraí cá bhfuil an bonn láidir agus cén dá ábhar a úsáidfí siad ar dtús. Ná tabhair an comhartha chun tosú ar an déanamh go dtí go mbeidh formhór na bpleananna indéanta.
- **Déan an chéad mhúnla:** Oscail na tráidirí réamhlíonta. Luaigh trí riail: fanann na siosúir san áit a bhfuil siad, déanann duine fásta na gearrthacha casta ag an stáisiún, úsáid téip go spárálach, deisigh an bonn má thiteann sé. Tabhair bosca bonn amháin agus dhá fheadán do phéirí atá i bhfostú ionas gur féidir leo tosú gan scuaine. Mol an deisiú i lár na tógála; tástálann na daltaí a chríochnaíonn go luath an t-aon tasc amháin atá ag an gcúntóir agus cuireann siad feabhas amháin leis, ní aireagán nua.
- **Coinnigh slán é don chéad uair eile:** Cúig nóiméad: taispeáin an tráidire tionscadail, ainm ar gach múnla, na múnlaí ar an tseilf atá faoi do smacht, na dialanna in éineacht leis na múnlaí. Is féidir le péire amháin, más mian leo, a rá “Is do ____ é agus cabhraíonn sé le ____.” Tá na lipéid agus an stóráil níos tábhachtaí ná na giotaí a ghlanadh má bhíonn an t-am ag rith amach.

Cad ba cheart a fheiceáil

Bí ag súil le cúntóirí beaga deisce is féidir a thógáil (rud a stopann criáin ó rolladh, taca leabhair, rud a choinníonn buidéal socair, baile do pheann luaidhe), le plean sa dialann a thaispeánann cé dó é agus an fhadhb, pictiúr le dhá chuid ar a laghad, agus dhá ábhar ainmnithe. Beidh na chéad mhúnlaí ag luascadh agus beidh orthu téip a chur orthu arís: is comhartha ratha é sin. Má tá pictiúr deas amháin ag péire gan bonn ná ábhair ainmnithe, ní mór dóibh athphleanáil go tapa sula dtosaíonn siad ag tógáil.

Míthuiscintí agus idirghabhálacha

- **“Déanfaimid an scoil ar fad níos ciúine” nó athdhearadh ollmhór eile nach féidir le péire amháin a thógáil inniu.** — Díriú do mhéar ar an tráidire ábhar athúsáide agus fiafraigh: Cad is féidir linn a thógáil as boscaí agus téip sa cheacht seo? Tairg gearrliosta réidh (criáin ag rolladh, leabhar nach bhfanann oscailte, buidéal a thiteann) má bhíonn siad fós i bhfostú.
- **Is pictiúr deas críochnaithe é an pictiúr sa dialann, gan aon chodanna, bonn ná ábhair.** — Iarr orthu an chuid leathan nó láidir a thaispeáint agus dhá ábhar a ainmniú a roghnóidh siad ar dtús, sula bhfágann aon ábhar athúsáide an taobhbhord.
- **Ceapann na daltaí go gcaithfidh cuma néata chríochnaithe a bheith ar an gcéad mhúnla, agus mar sin téann siad i bponc nuair a thiteann sé as a chéile.** — Abair os ard é: bíonn na chéad mhúnlaí ag luascadh; is é an deisiú an obair. Iarr orthu seasamh siar, an bonn a neartú, agus an t-aon tasc amháin a thriail arís.

Difreáil

Ag teacht chun cinn	Ag forbairt	Inniúil
• Tairg trí fhadhb réidh agus scríobh síos sa dialann frása gearr a dheachtaíonn an páiste; tabhair bosca bonn amháin agus dhá fheadán ar dtús ionas go dtosóidh an déanamh gan scuaine le haghaidh ábhar.	• Nuair a oibríonn an t-aon tasc amháin, cuir lipéad amháin nó feabhas beag amháin leis (balla níos airde, bonn níos leithne) agus é fós ag teacht leis an bplean.	• Iarr orthu a rá conas a d'athraigh an tógáil ón bplean agus cén fáth, agus a sheiceáil an ndéanann an cúntóir fós an t-aon tasc amháin dá gcara.

Nasc traschuraclaim

Nasc le OSPS (cairdeas agus cúram), agus le teanga ó bhéal: ainmníonn gach péire cé leis a gcabhraíonn sé agus an t-aon fhadhb amháin in abairt iomlán.